

Posudek bakalářské práce

Lukáš Janura, Počátky zaměstnávání gastarbeiterů v průmyslových podnicích Severního Porýní - Vestfálska, IMS 2010, 43 str.

Zajímavá studie L. Janury svým charakterem výrazně překračuje horizont obvyklých, v podstatě kompilačních, bakalářských kvalifikačních prací. Janura předložil podstatnou, na samostatném zahraničním archivním výzkumu založenou studii, která se vyslovuje k dosud neprobádané problematice a cenným způsobem reaguje na aktuální německou dějepisnou produkci k tématu počátků zaměstnávání zahraničních pracovních sil v BRD 50. let.

Autor rozdělil svoji práci standardně na úvod s vymezením základních tezí a otázek práce, s úvahou o metodě, analýzou literatury a vzhledem k aktuální debatě o motivech najímání "gastarbeiterů" spolkovou vládou. (Janura zároveň odevzdal do AUC ST recenzi na knihu: Heike Knortz, Diplomatische Tauschgeschäfte. "Gastarbeiter" in der westdeutschen Diplomatie und Beschäftigungspolitik 1953-1973, Köln 2008, která se stala polemickým východiskem jeho studie.) Prvá kapitola pak tematizuje situaci na pracovním trhu BRD a klade si otázku, zda na něm chyběly pracovní síly nebo zda dominovaly ochrannářské tendence. Aby mohl tyto, jinak bohatou německou literaturou zanedbané, otázky vyřešit, autor během stipendijního pobytu na HHU Düsseldorf provedl na dochovaném archivním materiálu a firemní dokumentaci analýzu personální politiky velkých - pro NRW a oborově pro celou BRD dominantních - firem Mannesmann a Bayer. Výsledkem - obsaženým v závěru a nabídnutém i v anglickém summary - je diferencovaný a kritický pohled na situaci a zjištění, že v hlavních průmyslových zemích tehdejší BRD (Bádensko-Württembersko a NRW) ležela úroveň nezaměstnanosti hluboko pod standardní (nebo dokonce optimální) hladinou a že se vedení velkých firem naléhavě obávala, že by rozvoj jejich produkce mohl narazit na limity disponibilních (mužských a mladých, přitom však vyučených) pracovních sil.

Janura tak potvrdil ekonomickou smysluplnost iniciace pracovních migrací z Itálie, iberického prostoru, Řecka a posléze Jugoslávie do BRD a odmítl teorie o hospodářsky zhoubné, korupčně politické či nákladně euointegrační motivaci spolkové vlády při verbování zahraničních dělníků.

Solidně zpracovaná studie, nadto v bakalářském semináři pravidelně konsultovaná, nemá chyb ani defektů. Je jistě možno nad prací diskutovat, např. zda v polovině 50. let hrála podstatnou roli též dobová nechuť managementu k ženským zaměstnancům obou firem, resp. zda mělo větší roli ženské stahování se z dělnických profesí do domácnosti od počátku 50. let, to je ale až další krok nad prací, kterou hodnotím jako výbornou a - bude-li řádně obhájena - navrhuji k udělení pochvaly a otištění.

Prof. dr. Jiří Pešek

Praha 28. 5. 2010